

11/02-2019

18/30841 (sagsnr.)

Resumé af eksterne indsigelser og bemærkninger fra offentlighedsperioden vedrørende forslag til fællesregulativ for vandløb i Sønderborg Kommune.

I forbindelse med udarbejdelse af Fællesregulativ for vandløb i Sønderborg Kommune, har forslaget til regulativet været i offentlig høring i perioden 11. december 2018 til 8. februar 2019.

1. Indsigelser og bemærkninger fra Sønderjyske Vandløb

Sønderjyske vandløb har både generelle bemærkninger og specifikke bemærkninger til enkeltbestemmelser. Først gennemgås den/de generelle bemærkninger med vandløbsmyndighedens svar. Herefter gennemgås indsigelser og bemærkninger til de enkelte bestemmelser med vandløbsmyndighedens svar.

" I Sønderjyske Vandløb har vi gennemgået kommunens forslag til fællesregulativ for vandløb, bl.a. på et møde for kommunens landmænd.

Vi hilser fællesregulativet velkommen, da der er god brug for mere ensartede retningslinjer, og afklaring af en række tvivlsspørgsmål omkring vandløbsvedligeholdelsen.

Den gode drøftelse, vi havde med kommunen sammen med de grønne organisationer, da arbejdet blev sat i gang, er afspejlet i udkastet til nye bestemmelser. Det er glædeligt, at kommunen har fokus på afvandingsinteressen og –behovet, både i forhold til grødeskæring, oprensning, slåning af brinker mv, og på at differentiere mellem vandløb med hovedsageligt afvandingsinteresser, og vandløb med fisk eller andre tungtvejende naturinteresser.

Vandløb med afvandingsinteresser er dog ikke *kun* de små vandløb, der ikke er omfattet af naturbeskyttelsesloven (side 8 midt). Der er også vandløb, hvor der er både afvandings- og naturinteresser. I Sønderborg Kommune er der dog oftest relativt godt fald i de vandløb, hvor der er størst fiskeinteresser, og derfor mindre konflikt mellem de to, end i mange andre kommuner.

Vi synes, det er godt at lægge op til individuel planlægning af grødeskæringstidspunktet efter dræningsbehovet – måske kan det indarbejdes i grødeskæringsvejledningerne, ligesom måske også praksis omkring kantskæring kan indarbejdes, så lodsejerne kan give deres besyv med, og ved, hvad de kan forvente af vedligeholdelse. Grødeskæringsplaner bør ikke kun bruges med særlige naturværdier, men også hvor der er afvandingsinteresser. "

Forvaltningen svarer:

Vandløbsmyndigheden er enig i Sønderjyske Vandløbs kommentar om, at vandløb omfattet af naturbeskyttelsesloven godt kan have afvandingsmæssige interesser. Formuleringen på side 8, som der henvises til, er en del af et direkte citat fra rapporten "Faglige udredning om grødeskæring i vandløb" (Århus Universitet, 2016). Det vil blive præciseret i fællesregulativet side 7, at der er vandløb med både afvandings- og naturinteresser.

Bestemmelse nr. 5:

5. Sønderborg Kommune kan vælge at udpege hele eller dele af vandløb til forsøgsstrækninger.

”Forsøg med vandløbsvedligeholdelsen er en interessant mulighed. Vi går ud fra, at lodsejerne også betragtes som relevante parter. Hvis kommunen beslutter at udføre en forsøgsvis vedligeholdelse, der afviger fra regulativet, hvem har så ansvaret, hvis metoden viser sig at være uhensigtsmæssigt, og der kommer oversvømmelse?”

Forvaltningen svarer:

Lodsejere kan, ligesom alle andre, foreslå at der foretages forsøg med f.eks. vedligeholdelsespraksis på forsøgsstrækninger. Juridisk er der ikke mulighed for, at selve vedligeholdelsen, udføres af privatpersoner eller foreninger. Af samme årsag er det ved forsøg med vedligehold som udgangspunkt kommunen der har ansvaret.

I alle tilfælde, både ved forsøg med ændret vedligehold, restaureringer og reguleringer, vil lodsejere blive inddraget inden et projekt udføres.

Bestemmelse nr. 6:

6. Alle for vandløbet fremmede emner, såsom plastik, sække, flasker og lignende, opsamles fra vandløbet og oplægges på vandløbskanten, hvorfra de fjernes af lodsejeren/brugeren hvert år inden 1. maj.

”Fjernelse af affald, der er taget op af vandløbene: hvis en landmand hiver noget plastik op af vandløbene, bortskaffer han det selv, i stedet for at lade det ligge på brinken med fare for, at det blæser ned i vandløbet igen, eller ind på marken og er til gene i markdriften osv. Tilsvarende må det være vandløbsmyndigheden, der bortskaffer de fremmedlegemer, der måtte blive taget op af vandløbet i forbindelse med den årlige vedligeholdelse. Det er ikke hensigtsmæssigt, at plastik, dåser mv. skal ligge på kronekanten med risiko for at blæse ned i vandløbet igen, eller ind på marken eller blive hakket med i ensilagen, eller genere på afgræssede arealer, hvis landmanden ikke når at opdage, at det er der. Bestemmelsen vil være en serviceforringelse, og vil være upraktisk.”

Forvaltningen svarer:

Der er to gamle regulativer, hvor det er vandløbsmyndigheden der skal fjerne fremmedlegemer, mens der er to hvor det er bredejerne der skal fjerne fremmedlegemer. Bestemmelsen svarer til praksis for hele kommunen, og er ikke i modstrid med regulativerne i fem af syv af de gamle kommuner.

Det er af ressourcemæssige og praktiske årsager, at vi har valgt dette. Der er forholdsvis meget affald i vandløbene i alle mulige størrelser og vægt. Åmændene går i vandløbene med værktøj til at slå og fjerne grøde, og har ikke yderligere grej med til at opsamle og bære affaldet med sig. Desuden er alle lodsejere pligtige til at tilse vandløbene og fjerne den opsamlede grøde, så de skal under alle omstændigheder ned langs vandløbene med maskiner.

Bestemmelse nr. 8:

8. Grødeskæringen udføres med det værktøj samt de maskiner og metoder som er hensigtsmæssige til opgaven. Hvis der foreligger grødeskæringsplaner, gælder disse.

”Det vil være rigtig fint, hvis lodsejerne til de enkelte vandløb tages med på råd ved udarbejdelse af grødeskæringsplanerne. Adgangsveje og overkørsler kan måske også beskrives i disse planer.”

Forvaltningen svarer:

Der er i dag udarbejdet grødeskæringsplaner for de vandløb, hvor der er en væsentlig naturinteresse, således er det bestemt om en strækning skal tages med hånd eller maskine. Bestemmelse nr. 8 skal sikre at disse planer også følges fremadrettet. I forbindelse med revision af regulativerne for de enkelte vandløb, vil de specifikke forhold blive taget op til revision, herunder også grødeskæringsmetode. Om det bliver som bestemmelser i selve regulativet eller tilknyttede grødeskæringsplaner er ikke besluttet endnu. Lodsejerne ligger inde med en masse erfaringer og viden om deres vandløb, tilkørselsveje og særlige forhold som kan bringes i spil i forbindelse med udarbejdelse af de enkelte regulativer.

Bestemmelse nr. 20:

20. Lodsejer eller bruger har pligt til at undersøge, om der er oplagt grøde på dennes jorder. Dette skal fjernes og spredes mindst 2 m fra vandløbskanten i et lag på mindre end 10 cm. Dette skal ske inden 15. november. Grøden må ikke udlægges på arealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, medmindre denne oplægning er i overensstemmelse med den hidtidige drift af arealet.

”Det kan på nogle arealer være vanskeligt at få fjernet oplagt grøde inden 15. november, f.eks. hvis det er fugtige arealer, hvor der ikke kan køres i efteråret. Det vil være fint, hvis landmanden kan bevare friheden til at tilrettelægge det i forhold til markdriften, så det kan spredes efter høst eller i en tør periode.”

Forvaltningen svarer:

Det er korrekt, at der i nogle tidligere regulativer har været krav om, at oplagt grøde skulle fjernes efter høst/inden 1. maj. Grøde der ikke fjernes kan i løbet af efteråret og vinteren ende tilbage i vandløbet. Grøden ligger desuden og omsættes, og næringen siver til vandløbet. For at undgå de scenarier, skal grøden fjernes inden d. 15. november.

Bestemmelse nr. 29:

29. Sønderborg Kommune kan i særlige konkrete tilfælde dispensere fra antal og terminer for grødeskæringer.

”Det er rigtig fint, at kommunen får mulighed for at dispensere til en ekstra grødeskæring, eller igangsætte grødeskæringen lidt før termin, hvis der har været meget regn. Hvis en grødeskæring udelades, kan det volde problemer, hvis der pludselig kommer uventet meget nedbør. Tilsvarende må vi forvente, at en dispensation til at skære senere end termin, gives før termin, og at kommunen er ansvarlig, hvis der opstår problemer med afvandingen i den mellemliggende periode.”

Forvaltningen svarer:

Sønderborg Kommune er ansvarlige for at overholde bestemmelserne i regulativet. Hvis vi ikke følger disse, er vi ansvarlige for eventuelle konsekvenser heraf. En dispensation til en ekstra grødeskæring vil gives på baggrund af et konkret tilfælde og vurdering af afvandings- og naturmæssige konsekvenser. En sådan dispensation vil bero på

en henvendelse om et konkret, mere eller mindre akut problem, og vil derfor højst sandsynligt ikke være givet lang tid i forvejen.

Bestemmelse nr. 34, 35 og 38:

34. Ordinær oprensning skal finde sted i perioden 1. maj – 15. oktober.
35. I vandløb med fiskeinteresser må oprensningen kun ske i perioden 1. juni – 15. oktober.

38. Sønderborg Kommune er først forpligtet til at oprense, når en kontrol viser, at regulativet ikke er overholdt:
- For geometrisk skikkelse: Når vandløbsbunden ligger mere end 10 cm over den regulativmæssige bund.
 - For teoretisk geometrisk skikkelse: Når det beregnede vandspejl for det opmålte profil ligger mere end 10 cm højere end det beregnede vandspejl for det regulativmæssige profil ved sammenlignelig vandføring og manningtal.

”Oprensningsperioden er flyttet fra efteråret til sommerhalvåret, af hensyn til fisk. Det kan give behov for lidt mere individuel vurdering mht. at undgå unødige afgrødeskader – hvis der er konstateret et oprensingsbehov, som har betydning for årets afgrøde og høst, er det med at få rensed op i foråret, inden marken tager skade af den forringede afvanding. Så kan det oprensede materiale nå at ”bundfældes” i marken, så det ikke giver problemer i forhold til høst. Oprensning lige før høst bør kun iværksættes, hvis der er et akut behov for at sænke vandstanden, ellers bør det vente til afgrøden er høstet, så der ikke laves unødige skader. Måske kunne man udvide vinduet for ordinær oprensning i vandløb uden fiskeinteresser (jf. pkt. 35)?

Det er ofte lettere at rense bundaflejringer op i en tør periode, og evt. når der ikke er så meget brinkvegetation, da det er lettere at se hvad man laver.

Teoretisk skikkelse: Hvor mange af kommunens vandløb har teoretisk skikkelse? Forestiller kommunen sig at benytte sig af teoretisk skikkelse i stort omfang ved revision af enkelt regulativer?

Hvis der først kan renses op ved 10 cm hævnning af vandspejlet i forhold til det beregnede vandspejl ved regulativmæssig profil, er det så i den faktiske situation eller enhver tænkt situation? (Hvis der kun er 5 cm vand i vandløbet, og bunden er hævet 10 cm, så vil vandspejlet være hævet med ca. 10 cm. Må der så graves ved 10 cm bundhævning uanset om der er 1 ½ m vand i vandløbet, og vandspejlet kun er hævet med nogle få cm pga. profilets bredde?). ”

Forvaltningen svarer:

Oprensningsperioden er generelt ikke flyttet fra efteråret til sommeren. For nogle kommuner er det en forlængelse af oprensningsperioden, og for enkelte ca. to uger forkortet. For vandløb uden fiskeinteresser vil vi i fællesregulativet forlænge den ordinære oprensningsperiode fra d. 15. oktober til d. 1. november.

Den ordinære oprensning sker efter bestemmelserne i regulativerne, men derudover er man naturligvis altid velkommen til at kontakte os, hvis der er forhold omkring den foretagne oprensning, problematiske strækninger med meget sand eller andet vi skal kontrollere og eventuelt oprense. Oprensningen foretages overordnet set inden for samme periode i hele kommunen, og det er derfor ikke muligt at oprense enkelte strækninger efter høsttidspunkter

på markerne. Oftest vil en oprensning før høst blive foretaget på baggrund af en henvendelse. Her kan vi koordinere tidspunktet i dialog med lodsejeren.

I Sønderborg er der mange vandløb med teoretisk geometrisk skikkelse, bl.a. er fællesregulativet for Nordborg og Augustenborg (2006) kommuner udformet som teoretisk skikkelsesregulativet.

Det er vores intention at benytte teoretisk geometrisk skikkelse når der skal udarbejdes enkeltregulativer for vandløb med naturinteresser og geometrisk skikkelse for vandløb med primært afvandingsinteresser.

I forhold til kommentar om udregningsmetoder: Sammenligningen ved en kontrol af teoretisk geometrisk skikkelse laves sædvanligvis ved 1-3 forskellige vandføringer; lav, mellem og høj vandføring. Metoden er uafhængig af, hvad vandstanden er i den faktiske situation.

Hvis bunden er hævet 10 cm vil vandspejlet sjældent være hævet 10 cm, pga. skrånende brinker. Fremgangsmåden vil være som følger: Tværprofilet bliver målt op sammen med andre tværprofiler omkring det aktuelle sted i vandløbet. Herved har vi en regulativmæssig skikkelse og en ny opmålt skikkelse. Ved at lave vandspejlsberegninger for de to skikkelser, kan man se om bundhævningen resulterer i en teoretisk vandstandsstigning på 10 cm eller mere.

Hvis der f.eks. er meget flade brinker vil en vandspejlsberegning af en bundhævning på 10 cm sandsynligvis ikke give en vandstandsstigning på 10 cm i forhold vandspejlsberegningen af regulativets skikkelse. I den situation, vil der ikke være behov (efter regulativet) til en oprensning.

Hvis vandløbet har lodrette eller overhængende brinker, vil en vandspejlsberegning af den opmålte skikkelse sandsynligvis ligge over 10 cm over vandspejlsberegningen af regulativets skikkelse. I den situation vil der være behov for oprensning.

Bestemmelse nr. 40:

40. Oprensningen må kun ske til regulativmæssig bund, med mulighed for uddybning på op til 10 cm i mudret eller sandet bund. Høller eller stryg i vandløbsbunden må ikke fyldes eller jævnes i forbindelse med arbejdet.

"Hvis der ikke må graves dybere end til regulativbund, så vil vandløbsbunden i vandløb med grusbund i princippet altid være højere end regulativet foreskriver, bortset fra der, hvor der er høller."

Forvaltningen svarer:

Bestemmelsen er til for at sikre, at der ikke graves i fast bund bestående af ler eller sten. Bundkoten i disse vandløb med fast bund vil altid enten være i regulativmæssig bund eller over medmindre der er høller. I vandløb med mudret eller sandet bund er det forventeligt at der igen vil komme aflejringer og derfor er der mulighed for en uddybning på op til 10 cm. Der gælder det samme som der altid har gjort for grusbund/fast bund, og aflejres der materiale ovenpå, så skal det oprenses efter samme regler som al anden aflejring/oprensning.

Bestemmelse nr. 41:

41. Ejere eller brugere af de tilstødende jorder har pligt til at fjerne det fyld med mere, der fremkommer ved vandløbets regulativmæssige oprensning. Materialet skal spredes mindst 2 m fra vandløbskanten i et lag på mindre end 15 cm. Dette skal ske inden 15. november. Materialet må ikke udlægges på arealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, medmindre denne oplægning er i overensstemmelse med den hidtidige drift af arealet.

”Samme som under pkt. 20. Gerne større flexibilitet. ”

Forvaltningen svarer:

Ligesom ved optag og fjernelse af grøde, er der risiko for, at fyldet kan falde tilbage i vandløbet. Derfor er det vigtigt for både vandløbet og lodsejerne, at det fjernes ret hurtigt.

Bestemmelse nr. 43:

43. Grus og sten, der med arbejdet kommer op fra vandløbsbunden, lægges tilbage i vandløbet.

”Vi må gå ud fra, at det er den, der udfører vedligeholdelsen, der lægger sten og grus tilbage i vandløbet? ”

Forvaltningen svarer:

Vi er enige i, at det altid er skadevolder, som skal udbedre/betale for udbedring af skaden.

Bestemmelse nr. 47:

47. Sønderborg Kommune tilser og renser sluser og udløb indenfor regulativernes afgrænsning. Dette sker med særlig fokus på perioder efter grødeskæring, kraftig blæst

”Tilføjes: og kraftig regn. ”

Forvaltningen svarer:

Det bliver tilføjet.

Bestemmelse nr. 62:

62. Skadevolder er erstatningsansvarlig ved beskadigelse eller fjernelse. Sønderborg Kommune kan påbyde bredejer eller bruger at reetablere de beskadigede dele efter kommunens anvisninger, hvis skadevolderen ikke er kendt.

”Erstatning af ødelagt inventar langs vandløbet, hvis skadevolderen ikke er kendt? Hvad så hvis det er entreprenøren, der har ødelagt vandløbets inventar, og ikke melder det ind? Har kommunen nogensinde gjort sådan et krav gældende? ”

Forvaltningen svarer:

Ved et enkelt tilfælde, har en af vores entreprenører ødelagt inventar (skalapæl). Her meldte entreprenøren skaden til os og der blev efterfølgende stillet krav til entreprenøren om at betale og opsætte en ny.

Bestemmelse nr. 66:

66. Sønderborg Kommune vurderer med højst 10 års mellemrum vandløbets skikkelse og/eller vandføringsevne.

”Der bør stå, at kommunen kontrollerer vandløbene skikkelse og/eller vandføringsevne hvert 10. år, frem for bare at ”vurderer”. Det vil indebære et eller andet omfang af måling, og ikke kun et visuelt eftersyn. Pejling af

bunden og måling af bundbredden med tommestok kan være tilstrækkeligt i nogle vandløb – andre steder kan der være behov for en egentlig opmåling af profilet. ”

Forvaltningen svarer:

Det bliver ændret fra vurderer til kontrollerer. For at opfylde vandløbsloven mht. vedligehold, skal det sikres, at vandføringsevnen eller vandløbets skikkelse ikke ændres over tid. Dette skal gøres ved en kontrol, og ikke en vurdering, som også påpeget af Sønderjyske Vandløb.

Bestemmelse nr. 83:

83. Lodsejerne er ansvarlig for oprydning af væltede træer og buske i vandløbet. Dette betragtes ikke som sædvanlig vedligeholdelse. Vandløbet må ikke beskadiges i denne sammenhæng.

”Landmændene skla fremover selv fjerne væltede træer og buske i vandløbet. – Det er en serviceforringelse. Hvad med de lodsejere, der ikke har passende materiel, eller ikke holder øje med deres vandløb? Tager kommunen diskussionen med dem? Det kan ikke være naboens opgave at være vandløbsmyndighed. ”

Forvaltningen svarer:

For tre af de gamle kommuner har der ikke været bestemmelser om, at vandløbsmyndigheden skulle fjerne træer/buske i vandløbet, og her har der været tilfælde, hvor vandløbsmyndigheden har meldt varsel om påbud om fjernelse af et træ, der er faldet i vandløbet. Sammenlagt har over halvdelen af kommunens vandløb ikke haft bestemmelser. Træerne er, ligesom vandløbene, de enkelte lodsejeres ejendom, og det er dermed også ejerens ansvar at sørge for, at træerne ikke hindrer vandets frie løb. Derudover har vi modtaget flere henvendelser fra lodsejere, der har efterspurgt en mulighed for at agere med det samme, når de opdager problemer med f.eks. træer, der er faldet i vandløbet. Vi fører tilsyn og kommer igennem vandløbene mindst en gang om året. Hvis vi opdager et træ i vandløbet, vil lodsejeren blive underrettet. Hvis en lodsejer ser forhold omkring vandløbet, som strider mod bestemmelserne i regulativet, eller er til hindring for vandets frie løb, er han/hun altid velkommen til at ringe til os. Det er vandløbsmyndigheden der håndhæver vandløbsloven og regulativerne.

Bestemmelse nr. 97:

97. Hvor nye dræn eller afvandingsgrøfter løber til offentlige vandløb skal der være et sandfang. Sandfanget skal være placeret minimum 8 meter fra øverste kant af vandløbene. På drænledninger kan det fx være en sandfangsbrønd.

”Krav om sandfang eller sandfangsbrønd ved nye dræn eller grøfter – det kan være til stor gene at skulle placere et sandfang eller en brønd 8 m inde i marken. Det bør kunne vurderes i den enkelte situation, om der er behov for det. Nogle steder er jorden meget leret, og vil ikke give anledning til stor sandtransport, og andre steder er der meget sand. ”

Forvaltningen svarer:

Årsagen til at der er valgt 8 meter er, at sandfangsbrønden dermed er udenfor arbejdsbæltet og vedligeholdelsesarbejdet dermed kan foregå uden, at der er risiko for at køre en brønd i

stykker. Vi har drøftet udfordringerne og kommentaren og ændret bestemmelsen, så det beror på en individuel vurdering, hvor det er bedst at placere en sandfangsbrønd.

Bemærkninger fra Fiskeriinspektorat Øst

Bestemmelse nr. 70:

70. Sejlads er tilladt i forbindelse med Sønderborg Kommunes tilsyn og vedligeholdelse af vandløb samt fiskerikontrollens tilsyn efter ferskvandsfiskeriloven.

"Punkt 5. Sejlads. Bestemmelser: nr. 70 – "ferskvandsfiskeriloven" der findes ikke en ferskvandsfiskerilov. Fiskerikontrollen fører tilsyn efter Fiskeriloven. "

Forvaltningen svarer:

Navnet er ændret fra ferskvandsfiskeriloven til Fiskeriloven.